

**ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA
POZIOM ROZSZERZONY**

CZĘŚĆ I (20 pkt) – test sprawdzający wiedzę przedmiotową

Nr zad.	Poprawne odpowiedzi	Maks. liczba pkt	Uwagi
1.	Teodycea	1pkt	
2.	<p>Np. Bóg może stwarzać wolne istoty, lecz nie może powodować, że będą robiły wyłącznie to, co dobre, gdyż pozbawiłoby to je wolności (wyjaśnienie pochodzenia zła moralnego).</p> <p>Zło naturalne (niespowodowane przez ludzi i ich zaniedbania) umożliwia ludziom dokonanie szczególnie wartościowych wyborów, w których w pełni realizuje się wolność człowieka.</p>	1pkt	
3.	<p>a) Kant – nie; Mill – tak b) Kant – nie; Mill – tak c) Kant – tak / nie; Mill – nie</p> <p>Uzasadnienie: A. Kant – nie: Kowalski kieruje się wyłącznie chęcią zysku. Mill – tak, liczą się pozytywne skutki czynu Kowalskiego dla biednych. B. Kant: nie, Mill: tak. Argumentacja analogiczna do punktu A. C. Kant – tak; Kowalska kieruje się obowiązkiem. Mill: z punktu widzenia utilitaryzmu można argumentować zarówno na tak, jak i nie; liczy się to, czy zdający poda prawidłową argumentację. Tak, ponieważ Kowalska dotrzymuje zasad, które w ogólności uznać należy za pozytywne dla szczęścia ogółu (utilitaryzm zasad). Nie, ponieważ Kowalska, nie płacąc abonamentu, nie zmniejszyłaby ogólnej sumy szczęścia, zaś zwiększyłaby ją, gdyby np. pieniądze te przeznaczyła na akcje charytatywne czy choćby własne przyjemności.</p>	4 pkt	<p>Za poprawne odpowiedzi dotyczące Milla – 1pkt;</p> <p>Za poprawne odpowiedzi dotyczące Kanta – 1pkt;</p> <p>Za poprawne uzasadnienie świadczące o rozumieniu zasad etyki Kanta – 1pkt;</p> <p>Za poprawne uzasadnienie świadczące o rozumieniu zasad etyki Milla – 1pkt;</p>
4.	<p>1) np. uznając za największą wartość życie ujmowane jako siła woli, mocy, jako instynkt, Nietzsche ocenia naturę ludzką w zależności od stopnia przejawienia woli, mocy (nadczołowiek)</p> <p>2) np. To właśnie wzniosłe, ludzkie ideały są źródłem siły i motorem rozwoju ludzkiej kultury.</p>	2 pkt	<p>Za przedstawienie wizji natury ludzkiej – 1 pkt;</p> <p>za prawidłowe podanie argumentu – 1pkt</p>

5.	Odp. B. powrót duszy do świata idei	1pkt	
6.	Empiryzm – np. John Locke Aprioryzm (natywizm, racjonalizm genetyczny) – np. Kartezjusz Intuicjonizm – Henri Bergson	2 pkt	Za dwie poprawne odpowiedzi – 1pkt Za trzy poprawne odpowiedzi – 2 pkt
7.	Pitagorejczyków (Platona / Arystotelesa) doborze proporcji i/lub właściwym układzie części (kanonie).	1pkt	Za poprawne dopełnienie – 1pkt
8.	Np. Według natywizmu wszystkie przekonania są wrodzone, a uczenie się polega na aktualizacji (przypominaniu sobie) tych wrodzonych przekonań. Natomiast według empiryzmu genetycznego wszystkie przekonania są nabyte. Rodzimy się z umysłem jako niezapisaną tablicą.	1 pkt	
9.	Natywiści: Platon, Kartezjusz, G.W. Leibniz Empiryści genetyczni: Arystoteles, John Locke, David Hume	1 pkt	
10.	a) np. istnieje rzeczywistość obiektywna i niezależna od poznającego podmiotu; b) np. dobry jest taki czyn, który przynosi szczęście największej liczbie ludzi; c) np. człowiek jest osobą i nie należy go traktować przedmiotowo; d) np. istnieje jedna substancja.	4 pkt	Za każdą poprawnie sformułowaną tezę – 1pkt
11.	a) Willard V. Quine b) Karol Wojtyła c) Jean Paul Sartre d) Roman Ingarden	2 pkt	Za dwie poprawne odpowiedzi – 1pkt

CZEŚĆ II (30 pkt) – sprawdzanie umiejętności analizy krytycznej tekstu filozoficznego

Nr zad.	Poprawne odpowiedzi	Maks. liczba pkt	Uwagi
1.	Metoda Kartezjusza polega na (systematycznym, metodycznym) wątpieniu we wszystko, co nie jest całkowicie pewne (jasne, oczywiste).	2	0 lub 2
2.	Główna teza Kartezjusza: Jedyną pewną rzeczą (twierdzeniem) jest, że istnieje „ja” jako „rzecz myśląca”, jako to, co myśli.	1	0 - 1
3.	Np. Nawet wątpiąc we wszystko, w co się da, nie można zwątpić w istnienie tego, który wątpi. Możemy zakwestionować cielesność, duchowość, a nawet wrażenia zmysłowe „ja”, które z pewnością istnieje – pewni jesteśmy tylko istnienia jego myśli.	4	0 lub 2 lub 4 pkt (2 pkt za rekonstrukcję argumentu na rzecz pewności twierdzenia „ja istnieje”, 2 pkt za rekonstrukcję refleksji Kartezjusza nad naturą „ja”)

4.	Istnienie „ja” jest równie wątpliwe, jak istnienie świata zewnętrznego.	2	0 lub 2
5.	Argument 1.: Istnienie postrzeżenia zmysłowego nie dowodzi z całą pewnością istnienia podmiotu postrzegającego. Argument 2.: „Ja”, które aktualnie myśli, postrzega, odczuwa nie musi koniecznie być czymś trwałym (stałym, ciągłym).	4	0 lub 2 lub 4 <i>Po 2 punkty za każdy argument</i>
6.	Pierwotnie (całkowicie) pewne są poszczególne myśli i wrażenia (czucia, dane zmysłowe).	1	0 – 1
7.	Bardziej sceptyczny jest Russell. Uzasadnienie: np. Russell, w odróżnieniu od Kartezjusza, wątpi nawet w istnienie „ja”. Lub np. Zdaniem Russella każda wiedza opiera się na wierze lub intuicyjnych przekonaniach, których nie możemy racjonalnie uzasadnić.	4	0 lub 2 lub 4 <i>2 punkty za odpowiedź, 2 za uzasadnienie</i>
8.	Na pytanie zawarte w temacie Kartezjusz odpowiedziałby twierdząco. Uzasadnienie: Zdaniem Kartezjusza, jeśli czytam to mogę być pewien, że istnieje „ja” które czyta. Na pytanie zawarte w temacie Russell odpowiedziałby przecząco. Uzasadnienie: Zdaniem Russella, czytając pytanie maturalne, mogę być pewien tylko tego, że istnieje myśl (wrażenie) tego pytania maturalnego.	4	0 – 1 – 2 – 3 – 4 <i>Za poprawne określenie stosunku autorów do problemu wyrażonego w temacie – po 1 punkcie</i> <i>Za każde poprawne uzasadnienie odpowiedzi – po 1 punkcie.</i>
9.	Przykładowy argument za stanowiskiem Kartezjusza: O tym, że istnieje jako trwałe „ja” świadczy to, że pamiętam przeszłe zdarzenia, myśli, wrażenia i odczucia. Przykładowy argument za stanowiskiem Russella: Mówienie o „ja” – „ja czytam”, „ja myślę”, „ja jem” – jest tylko uzusem językowym, oraz zdroworozsądkowym uproszczeniem.	2	0 – 1 – 2 Za każdy poprawny argument – 1 pkt
10.	Komunikatywność języka; poprawność terminologiczna	3	0 – 1 – 2 – 3
11.	Poprawność kompozycji	3	0 – 1 – 2 – 3